

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2018. gada 18. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma Eiropas Savienībā – Direktīva 2003/87/EK – 10.a pants – Pagaidu noteikumi saskaņotai bezmaksas emisiju kvotu sadalei – Laikposms no 2013. līdz 2020. gadam – Lēmums 2011/278/ES – 3. panta h) punkts – Jēdziens “procesa emisiju apakšiekārta” – Emisijas, kas rodas, sadedzinot nepilnīgi oksidētu oglekli – Šķidrie blakusprodukti – Izslēgšana

Lieta C-58/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 24. janvārī un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 3. februārī, tiesvedībā

INEOS Köln GmbH

pret

Vācijas Federatīvo Republiku.

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un J. Regans [*E. Regan*] (referents),

ģenerāladvokāts: H. Saugmandsgors Ēe [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *INEOS Köln GmbH* vārdā – *S. Altenschmidt* un *A. Sitzer*, *Rechtsanwälte*,
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *J. Möller*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *A. C. Becker*, kā arī *C. Zadra*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Komisijas Lēmuma 2011/278/ES (2011. gada 27. aprīlis), ar kuru visā Savienībā nosaka pagaidu noteikumus saskaņotai bezmaksas emisiju kvotu sadalei atbilstoši 10.a pantam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/87/EK (OV 2011, L 130, 1. lpp.), 3. panta h) punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā strīdu starp *INEOS Köln GmbH* (turpmāk tekstā – “*INEOS*”) un *Bundesrepublik Deutschland* (Vācijas Federatīvā Republika), kuru pārstāv *Umweltbundesamt* (Federālais Vides dienests), par *INEOS* pieteikuma par siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu bezmaksas sadali noraidīšanu (turpmāk tekstā – “emisiju kvotas”), ciktāl tas attiecas uz emisijām, kas rodas nepilnīgi oksidēta oglekļa, kas ietverts šķidrajos blakusproduktos, sadedzināšanas rezultātā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2003/87/EK un Direktīva 2009/29/EK

- 3 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV 2003, L 275, 32. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/29/EK (2009. gada 23. aprīlis) (OV 2009, L 140, 63. lpp.; turpmāk tekstā – “Direktīva 2003/87”), 10.a pantā “Kopienas mēroga pagaidu noteikumi, lai saskaņotu bezmaksas kvotu piešķiršanu” ir noteikts:

“1. Komisija līdz 2010. gada 31. decembrim pieņem Kopienas mērogā pilnībā saskaņotus īstenošanas noteikumus [...] kvotu saskaņotai sadalei [...]

[..]

Pirmajā daļā minētajos noteikumos pēc iespējas paredz Kopienas mēroga *ex ante* līmeņatzīmes, lai panāktu, ka kvotu sadale rosina samazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas un izmantot energoefektīvas tehnoloģijas, uzmanību pievēršot vislietderīgākajiem paņēmieniem, aizstājējiem, alternatīviem ražošanas procesiem, augstas efektivitātes koģenerācijai, energoefektīvai dūmgāzu izmantošanai, biomasas izmantošanai un CO₂ uztveršanai, transportēšanai un uzglabāšanai, ja šādas iekārtas ir pieejamas; kvotu sadale nerada stimulu palielināt emisijas. [...]

[..]

11. Ievērojot 10.b pantu, bezmaksas kvotu apjoms, ko sadala saskaņā ar šā panta 4. līdz 7. punktu, 2013. gadā ir 80 % no daudzuma, kas noteikts saskaņā ar 1. punktā minētajiem noteikumiem. Pēc tam bezmaksas kvotas ik gadus samazina par vienādu daudzumu, lai 2020. gadā piešķirtu 30 % bezmaksas kvotu un lai 2027. gadā netiktu piešķirtas bezmaksas kvotas.

[..]”

- 4 Atbilstoši Direktīvas 2009/29 preambulas 23. apsvērumam:

“Lai mazinātu konkurences kropļojumus Kopienā, būtu jāparedz, ka pagaidu bezmaksas kvotas iekārtām piešķir, ievērojot saskaņotus Kopienas mēroga noteikumus (“*ex ante* līmeņatzīmes”). Šie noteikumi būtu jāizstrādā, ņemot vērā vislietderīgākās tehnoloģijas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu

emisiju un energoefektivitātes jomā, aizstājējus, alternatīvus ražošanas procesus, biomasas izmantošanu, atjaunojamus enerģijas avotus un CO₂ uztveršanu un uzglabāšanu. Šādi noteikumi nedrīkst radīt stimulu emisiju palielināšanai [..]. Šajos saskaņotajos noteikumos var ņemt vērā arī emisijas, kas saistītas ar viegli uzliesmojošu dūmgāzu izmantošanu, ja rūpnieciskajā procesā nav iespējams izvairīties no šādu dūmgāzu rašanās. Šajā sakarā noteikumos var paredzēt bezmaksas kvotu piešķiršanu to iekārtu operatoriem, kurās sadedzina attiecīgās dūmgāzes, vai to iekārtu operatoriem, kurās šīs gāzes rodas. [..]”

Lēmums 2011/278

5 Ar Lēmumu 2011/278 Komisija saskaņā ar Direktīvas 2003/87 10.a pantu noteica saskaņotu bāzi, atbilstoši kurai dalībvalstīm par katru gadu ir jāaprēķina katrai to teritorijā esošai iekārtai bez maksas piešķiramo emisiju kvotu skaits.

6 Šī lēmuma preambulas 1., 8., 12. un 32. apsvērumā ir noteikts:

“(1) Direktīvas [2003/87] 10.a pantā noteikts, ka Kopienas mēroga un pilnībā saskaņotiem īstenošanas pasākumiem bezmaksas emisiju kvotu sadalei pēc iespējas jāparedz *ex ante* līmeņatzīmes, lai panāktu, ka emisiju kvotu bezmaksas sadale rosina samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un izmantot energoefektīvas tehnoloģijas, vērību pievēršot vislietderīgākajiem paņēmieniem, aizstājējiem, alternatīviem ražošanas procesiem, augstas efektivitātes koģenerācijai, energoefektīvai dūmgāzu izmantošanai, biomasas izmantošanai un oglekļa dioksīda uztveršanai, transportēšanai un uzglabāšanai, ja šādas iekārtas ir pieejamas, neradot stimulus palielināt emisijas. [..]

[..]

(8) Lai noteiktu līmeņatzīmes, Komisija kā atskaites punktu ir izmantojusi to 10 % 2007. un 2008. gadā siltumnīcefekta gāzu emisijas ziņā efektīvāko iekārtu vidējo aritmētisko rādītāju, par kurām ir apkopoti dati. Turklāt Komisija saskaņā ar Direktīvas [2003/87] 10.a panta 1. punktu ir analizējusi visas nozares, kurām I pielikumā ir iekļauta produkta līmeņatzīme, pamatojoties uz papildu informāciju, kas saņemta no vairākiem avotiem, un uz īpašu pētījumu, kurā analizēti efektīvākie paņēmieni un samazinājuma potenciāls Eiropas un starptautiskā līmenī, lai noskaidrotu, vai minētais atskaites punkts pietiekami atspoguļo efektīvākos paņēmienus, aizstājējus, alternatīvus ražošanas procesus, augstas efektivitātes koģenerāciju, dūmgāzu energoefektīvu izmantošanu, biomasas izmantošanu un oglekļa dioksīda uztveršanu, transportēšanu un uzglabāšanu, ja šādas iekārtas ir pieejamas. [..]

[..]

(12) Ja produkta līmeņatzīmes iegūšana nebija iespējama, bet tiek radītas siltumnīcefekta gāzes, uz kurām attiecas emisijas kvotu bezmaksas sadale, šīs kvotas jāpiešķir, pamatojoties uz vispārīgām alternatīvām pieejām. Ir izstrādāta trīs alternatīvu pieeju hierarhija, lai pēc iespējas vairāk samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas un ietaupītu enerģiju vismaz dažās attiecīgo ražošanas procesu daļās. Siltuma līmeņatzīme ir piemērojama siltuma patēriņa procesiem, kuros izmanto izmērāmu siltumu. Kurināmā līmeņatzīmi piemēro, ja tiek patērēts neizmērāms siltums. [..] Procesu emisijām emisiju kvotas jāsadala, pamatojoties uz vēsturiskām emisijām. Lai nodrošinātu, ka emisiju kvotu bezmaksas piešķiršana šādām emisijām sniedz pietiekamu stimulu samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, un lai nepieļautu nekādas atšķirības attiecībā uz procesu emisijām, kas piešķirtas, pamatojoties uz vēsturiskām emisijām, un atrodas produkta līmeņatzīmes sistēmas robežās, lai noteiktu bezmaksas emisiju kvotu skaitu, katras iekārtas vēsturiskais darbības līmenis jāreizina ar koeficientu 0,9700.

[..]

(32) Ir lietderīgi arī, lai produktu līmeņatzīmēs tiktu ņemta vērā efektīva enerģijas atgūšana no dūmgāzēm un emisijām saistībā ar to izmantošanu. Šajā nolūkā, lai noteiktu līmeņatzīmju vērtības produktiem, kuru ražošanā rodas dūmgāzes, lielā mērā ir ņemts vērā oglekļa saturs šajās dūmgāzēs. Ja dūmgāzes tiek eksportētas no ražošanas procesa ārpus attiecīgā produkta līmeņatzīmes sistēmas robežām un sadedzinātas siltuma ražošanai ārpus I pielikumā definēta līmeņatzīmes procesa robežām, attiecīgās emisijas jāņem vērā, piešķirot papildu emisiju kvotas, pamatojoties uz siltuma vai kurināmā līmeņatzīmi. Ņemot vērā vispārīgo principu, ka emisiju kvotas elektroenerģijas ražošanai nedrīkst piešķirt bez maksas, lai nepiemēroti nekropļotu konkurenci tirgos, kas ar elektroenerģiju apgādā rūpnieciskās iekārtas, un ņemot vērā oglekļa dioksīda cenu, kas ietverta elektroenerģijā, ir lietderīgi tad, ja dūmgāzes tiek eksportētas ārpus attiecīga produkta līmeņatzīmes sistēmas robežām un sadedzinātas elektroenerģijas ražošanai, nepiešķirt nekādas kvotas papildus tam oglekļa satura īpatsvaram dūmgāzē, kas ņemts vērā attiecīgajā produkta līmeņatzīmē.”

7 Saskaņā ar Lēmuma 2011/278 3. pantu “Definīcijas”:

“Šajā lēmumā piemēro šādas definīcijas:

[..]

h) “procesa emisiju apakšiekārta” ir [..] emisijas [..], kas rodas savāktā nepilnīgi oksidēta oglekļa, kas iegūts turpmāk minēto darbību, lai ražotu izmērāmu siltumu, neizmērāmu siltumu vai elektrību, rezultātā, dedzināšanas procesā, ar nosacījumu, ka tiek atskaitītas emisijas, kas būtu radušās, sadedzinot tādu dabasgāzes daudzumu, kas līdzvērtīgs sadedzināta nepilnīgi oksidēta oglekļa tehniski izmantojamajam enerģētiskajam saturam:

[..]

iv) ķīmiskā sintēze, kurā oglekli saturošs materiāls piedalās reakcijā ar primāro mērķi, kas nav siltuma ražošana;

[..].”

8 Lēmuma 2011/278 6. pantā “Iedalījums apakšiekārtās” ir paredzēts:

“1. Šā lēmuma vajadzībām dalībvalstis katru iekārtu, kas ir tiesīga bez maksas saņemt emisiju kvotas saskaņā ar 10.a pantu Direktīvā [2003/87], pēc vajadzības sadala vienā vai vairākās šādās apakšiekārtās:

- a) produkta līmeņatzīmes apakšiekārta;
- b) siltuma līmeņatzīmes apakšiekārta;
- c) kurināmā līmeņatzīmes apakšiekārta;
- d) procesa emisiju apakšiekārta.

[..].”

9 Lēmuma 2011/278 10. pantā “Sadale iekārtas līmenī” ir noteikts:

“1. Pamatojoties uz saskaņā ar 7. pantu savāktajiem datiem, dalībvalstis katram gadam aprēķina bez maksas piešķiramo emisiju kvotu skaitu katrai esošai iekārtai to teritorijā, sākot no 2013. gada un turpmāk, saskaņā ar 2. līdz 8. punktu.

2. Lai veiktu šādu aprēķinu, dalībvalstis vispirms šādā veidā nosaka provizorisko ikgadējo bez maksas piešķiramo emisiju kvotu skaitu atsevišķi katrai apakšiekārtai:

[..]

b) attiecībā uz:

[..]

iii) procesa emisiju apakšiekārtu provizoriskais ikgadējais bez maksas piešķiramo emisiju kvotu skaits konkrētajam gadam atbilst ar procesu saistītajam vēsturiskajam darbības līmenim, reizinātam ar 0,9700.”

Vācijas tiesību akti

10 2011. gada 21. jūlija *Treibhausgas-Emissionshandelsgesetz* (Siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības likums, *BGBL. 2011 I*, 1475. lpp.), 9. panta 1. punktā ir paredzēts, ka iekārtu operatori saņem bezmaksas kvotas saskaņā ar principiem, kas noteikti Direktīvas 2003/87 10.a pantā un Lēmumā 2011/278.

11 2011. gada 26. septembra *Verordnung über die Zuteilung von Treibhausgas-Emissionsberechtigungen in der Handelsperiode 2013 bis 2020* (Noteikumi par siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu piešķiršanu tirdzniecības laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam, *BGBL. 2011 I*, 1921. lpp.; turpmāk tekstā – “*ZuV 2020*”) 2. panta 17. punktā jēdziens dūmgāze ir definēts šādi:

“gāzu maisījums, kas satur nepilnīgi oksidētu oglekli kā blakusproduktu no procesiem atbilstoši 29. punkta b) apakšpunktam tādā daudzumā, ka ar ķīmisko enerģētisko saturu pietiek, lai gāzu maisījums patstāvīgi bez papildu kurināmā pievadīšanas sadegtu vai gadījumā, ja gāzu maisījums tiek sajaukts ar kurināmajiem ar augstāku siltumspēju, būtiski veicinātu kopējo enerģētikas pievadi.”

12 Atbilstoši *ZuV 2020* 2. panta 29. punktam jēdziens “procesa emisiju apakšiekārta” nozīmē:

[..]

b) oglekļa dioksīda emisijas, kuras rodas ārpus produkta emisijas vērtības elementa, uz ko attiecas sadale, sistēmu robežām jebkuras šādas darbības rezultātā:

[..]

dd) ķīmiskā sintēze, kurā oglekli saturošs materiāls piedalās reakcijā ar primāro mērķi, kas nav siltuma ražošana;

[..]

c) emisijas, kas rodas nepilnīgi oksidēta oglekļa, kas iegūts b) apakšpunktā minētajos procesos un kas tiek izmantots, lai ražotu izmērāmu siltumu, neizmērāmu siltumu vai elektrību, dedzināšanas procesā ar nosacījumu, ka tiek atskaitītas emisijas, kas būtu radušās, sadedzinot tādu dabasgāzes daudzumu, kas līdzvērtīgs nepilnīgi oksidēta oglekļa tehniski izmantojamajam enerģētiskajam saturam.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 13 *INEOS* apsaimnieko naftas ķīmiskās ražošanas uzņēmumu rūpniecisko teritoriju, kurā atrodas vairākas iekārtas organisko ķīmisko pamatvielu ražošanai un kurā ietilpst rūpniecības termoelektrostacija. Pēdējās minētās uzdevums ir šīs rūpnieciskās teritorijas apgāde ar tvaiku, sadedzinot tostarp šķidrus un gāzveida blakusproduktus, kas radušies ražošanas procesos, kuri ir notikuši šajā rūpnieciskajā teritorijā ķīmisko vielu ražošanas iekārtās.
- 14 2012. gada 23. janvārī *INEOS* lūdza *Deutsche Emissionshandelsstelle* (Vācijas Emisiju tirdzniecības iestāde, turpmāk tekstā – “*DEHSt*”) saskaņā ar Likuma par siltumnīcas efektu izraisošu gāzu emisijas kvotu tirdzniecību 9. panta 1. punktu sadalīt bezmaksas emisiju kvotas tirdzniecības periodam no 2013. līdz 2020. gadam. Šis pieteikums attiecās tostarp uz apakšiekārtām ar procesa emisijām, kas rodas no nepilnīgi oksidēta oglekļa sadedzināšanas, kurš rodas ķīmiskā sintēzē, kurā oglekli saturošs materiāls piedalās reakcijā, bet kura primārais mērķis nav siltuma ražošana.
- 15 Ar 2014. gada 19. februāra lēmumu *DEHSt* noraidīja bezmaksas kvotu sadali saistībā ar procesa emisijām no šķidru blakusproduktu sadedzināšanas tādēļ, ka *ZuV 2020* 2. panta 29. punkta c) apakšpunkts ir piemērojams vienīgi gāzveida blakusproduktiem.
- 16 *INEOS* par šo lēmumu iesniegto sūdzību *DEHSt* ar tādu pašu pamatojumu noraidīja ar 2015. gada 14. septembra lēmumu.
- 17 2015. gada 29. septembrī *INEOS* par šo lēmumu cēla prasību *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa, Vācija), argumentējot tostarp, ka nedz *ZuV 2020* 2. panta 29. punkta c) apakšpunktā, nedz Lēmuma 2011/278 3. panta h) punktā nav minēts nepilnīgi oksidētā, oglekli saturošā materiāla agregātstāvoklis – ciets, šķidrums vai gāzveida – un ka nekas neļauj pieņemt, ka šīs tiesību normas ir piemērojamas vienīgi dūmgāzēm, kā tās ir definētas *ZuV 2020* 2. panta 17. punktā. Šāds ierobežojums neizriet arī no attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma mērķa un jēgas. Resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas interesēs gan šķidrie blakusprodukti, gan dūmgāzes būtu jāizmanto, lai ražotu enerģiju, nevis jāizvada vai jāsadēdzina.
- 18 Turpretī *DEHSt* ieskatā no Direktīvas 2003/87 10.a panta 1. punkta trešās daļas pirmā teikuma un Direktīvas 2009/29 preambulas 23. apsvēruma izriet, ka tiesības uz bezmaksas emisiju kvotu sadali attiecas tikai uz emisijām no nepilnīgi oksidēta oglekļa no dūmgāzēm sadedzināšanas.
- 19 Iesniedzējtiesai līdz ar to ir šaubas par to, vai nepilnīgi oksidēta oglekļa no šķidriem blakusproduktiem sadedzināšana var radīt tiesības uz bezmaksas emisiju kvotu sadali.
- 20 Šādos apstākļos *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [...] Lēmums 2011/278[...] ir jāinterpretē tādējādi, ka definīcijas “procesa emisiju apakšiekārta” saskaņā ar [šī lēmuma] 3. panta h) punktu priekšnoteikums ir nepilnīgi oksidētā oglekļa gāzveida agregātstāvoklis, vai arī [šī tiesību norma] attiecas arī uz nepilnīgi oksidētu oglekli šķidrā agregātstāvoklī?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 21 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Lēmuma 2011/278 3. panta h) punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkots, kurā no jēdziena “procesa emisiju apakšiekārta” šīs tiesību normas izpratnē ir izslēgtas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas no nepilnīgi oksidēta oglekļa šķidrā agregātstāvoklī sadedzināšanas.

- 22 Lai veiktu šo pārbaudi, vispirms ir jāatgādina, ka Direktīvas 2003/87 mērķis ir izveidot emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu, lai samazinātu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas atmosfērā līdz tādām līmenim, kas nepieļautu bīstamas antropogēnas ietekmes uz klimata sistēmu izveidošanos, un tās galamērķis ir vides aizsardzība (skat. it īpaši spriedumu, 2017. gada 8. marts, *ArcelorMittal Rodange un Schifflange*, C-321/15, EU:C:2017:179, 24. punkts).
- 23 Šīs sistēma ir balstīta uz saimniecisku loģiku, ar kuru tās dalībnieks tiek mudināts izdalīt mazāku siltumnīcas efektu izraisošo gāzu daudzumu par tam sākotnēji piešķirtajām kvotām, lai pārpalikumu varētu pārdot citam dalībniekam, kas ir radījis lielāku emisiju daudzumu par tam piešķirtajām kvotām (skat. it īpaši spriedumu, 2017. gada 8. marts, *ArcelorMittal Rodange un Schifflange*, C-321/15, EU:C:2017:179, 22. punkts).
- 24 Tādējādi Direktīvas 2003/87 mērķis ir laikā līdz 2020. gadam ekonomiski efektīvos apstākļos samazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu kopējās emisijas Eiropas Savienībā par vismaz 20 %, salīdzinot ar 1990. gada līmeni (spriedums, 2016. gada 8. septembris, *E.ON Kraftwerke*, C-461/15, EU:C:2016:648, 23. punkts).
- 25 Šajā nolūkā Direktīvas 2003/87 10.a pantā attiecībā uz iekārtām noteiktās darbības nozarēs ir paredzēta bezmaksas emisiju tādu kvotu sadale, kuru daudzumu saskaņā ar šīs tiesību normas 11. punktu periodā no 2013. līdz 2020. gadam pakāpeniski samazina, lai panāktu, ka 2027. gadā šīs bezmaksas kvotas vairs netiktu piešķirtas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 8. septembris, *E.ON Kraftwerke*, C-461/15, EU:C:2016:648, 24. punkts, kā arī 2016. gada 26. oktobris, *Yara Suomi u.c.*, C-506/14, EU:C:2016:799, 46. punkts).
- 26 Saskaņā ar Direktīvas 2003/87 10.a panta 1. punktu Komisija ar Lēmumu 2011/278 ir pieņēmusi Savienības mērogā saskaņotus noteikumus bezmaksas emisijas kvotu sadalei. Šajos saskaņotajos noteikumos ir konkretizēta būtiskā prasība līdz minimumam samazināt konkurences izkropļojumus iekšējā tirgū (skat. spriedumu, 2016. gada 22. jūnijs, *DK Recycling und Roheisen/Komisija*, C-540/14 P, EU:C:2016:469, 53. punkts).
- 27 No minētā 10.a panta 2. punkta izriet, ka Komisija šai sakarā nosaka līmeņatzīmes nozarēs vai apakšnozarēs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 8. septembris, *Borealis u.c.*, C-180/15, EU:C:2016:647, 60. punkts).
- 28 Kā izriet no Lēmuma 2011/278 10. panta 1. un 2. punkta, sareizinot šīs līmeņatzīmes ar katras apakšiekārtas vēsturiskās darbības līmeni, dalībvalstis aprēķina provizorisko ikgadējo bezmaksas piešķiramo emisiju kvotu skaitu. Šajā nolūkā saskaņā ar šī lēmuma 6. pantu ir jānošķir apakšiekārtas atkarībā no to darbības, lai varētu noteikt, vai būtu jāpiemēro “produkta līmeņatzīme”, “siltuma līmeņatzīme” vai “kurināmā līmeņatzīme”, vai arī īpašs faktors “procesa emisiju apakšiekārtām” (spriedums, 2016. gada 8. septembris, *Borealis u.c.*, C-180/15, EU:C:2016:647, 61. punkts).
- 29 Šajā ziņā Tiesa jau ir norādījusi, ka Lēmuma 2011/278 3. pantā ietvertās produkta līmeņatzīmes, siltuma līmeņatzīmes, kurināmā līmeņatzīmes un procesa emisiju apakšiekārtu definīcijas ir savā starpā izslēdzošas (spriedums, 2016. gada 8. septembris, *Borealis u.c.*, C-180/15, EU:C:2016:647, 62. punkts).
- 30 Kā izriet no Lēmuma 2011/278 preambulas 12. apsvēruma, vienīgi gadījumā, kad produkta līmeņatzīmes aprēķināt nav bijis iespējams, bet tiek radītas siltumnīcas efektu izraisošas gāzes, uz kurām attiecas emisijas kvotu bezmaksas sadale, šīs kvotas ir jāpiešķir, pamatojoties uz trim citām, tā sauktajām alternatīvajām pieejām atbilstoši izveidotajai to hierarhijai, lai pēc iespējas vairāk samazinātu siltumnīcefektu izraisošo gāzu emisijas un ietaupītu enerģiju vismaz dažos attiecīgo ražošanas procesos (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 8. septembris, *Borealis u.c.*, C-180/15, EU:C:2016:647, 67. un 68. punkts).

- 31 Turklāt, kas attiecas uz “procesa emisiju apakšiekārtu” kvalifikāciju – tikai daži tā paša lēmuma 3. panta h) punkta i)–vi) apakšpunktā minēto īpašo emisiju veidi ļauj šādu kvalificēšanu izdarīt (spriedums, 2016. gada 8. septembris, *Borealis* u.c., C-180/15, EU:C:2016:647, 66. punkts).
- 32 Izskatāmajā lietā ir jānosaka, vai no nepilnīgi oksidēta oglekļa, kuru satur šķidrie blakusprodukti, sadedzināšanas radītās emisijas var tikt ņemtas vērā saistībā ar procesa emisijām Lēmuma 2011/278 3. panta h) punkta iv) apakšpunkta izpratnē, lai atbilstoši šī lēmuma 10. pantam piešķirtu bezmaksas emisijas kvotas.
- 33 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Lēmuma 2011/278 3. panta h) punkta iv) apakšpunktā jēdziens “procesa emisiju apakšiekārta” ir definēts kā tāds, kas aptver “emisijas, kas rodas savāktā nepilnīgi oksidēta oglekļa [...] dedzināšanas procesā, ar nosacījumu, ka tiek atskaitītas emisijas, kas būtu radušās, sadedzinot tādu dabasgāzes daudzumu, kas līdzvērtīgs sadedzināta nepilnīgi oksidēta oglekļa tehniski izmantojamajam enerģētiskajam saturam [...]” “ķīmiskā sintēz[ē], kurā oglekli saturošs materiāls piedalās reakcijā ar primāro mērķi, kas nav siltuma ražošana”.
- 34 Kā pamatoti norāda Vācijas valdība un Komisija, šis formulējums nesniedz izšķirošu norādi par agregātvārdiem, kādā ir jābūt šajā tiesību normā norādītajam “nepilnīgi oksidētajam ogleklim”, lai no tā sadedzināšanas radušās emisijas varētu tikt ņemtas vērā kā procesa emisijas bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanai.
- 35 Šādos apstākļos saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir jāņem vērā Direktīvas 2003/87 un Lēmuma 2011/278 vispārējā sistēma, kā arī tajos izvirzītie mērķi (skat. pēc analogijas spriedumus, 2013. gada 27. jūnijs, *Malaysia Dairy Industries*, C-320/12, EU:C:2013:435, 26. punkts, kā arī 2015. gada 11. novembris, *Tecom Mican* un *Arias Domínguez*, C-223/14, EU:C:2015:744, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 36 Pirmkārt, runājot par Direktīvas 2003/87 un Lēmuma 2011/278 vispārējo sistēmu, visupirms ir jākonstatē, ka emisiju, kas saistītas ar nepilnīgi oksidēta oglekļa sadedzināšanu, ņemšana vērā, kā tas izriet no šī sprieduma 25.–31. punkta, ietilpst īpašajā regulējumā no divu skatpunktu viedokļa, jo šī ņemšana vērā notiek, no vienas puses, lai tiktu piemēroti pārejas noteikumi saistībā ar bezmaksas emisijas kvotu sadali, un, no otras puses, saistībā ar pēdējo tā saukto “alternatīvo” pieeju, kas ir procesa emisija. No tā izriet, ka Lēmuma 2011/278 3. panta h) punkta iv) apakšpunkts nevar tikt interpretēts plaši (skat. pēc analogijas spriedumu, 2016. gada 7. aprīlis, *Holcim (Romania)*/Komisija, C-556/14 P, nav publicēts, EU:C:2016:207, 48. punkts).
- 37 Turklāt ir jānorāda, ka gan Direktīvā 2003/87, it īpaši tās 10.a panta 1. punkta trešajā daļā, un Direktīvas 2009/29 preambulas 23. apsvērumā, gan Lēmumā 2011/278, tostarp tā preambulas 1., 8. un 32. apsvērumā, efektīva enerģijas atgūšana kā bezmaksas emisijas kvotu sadales nosacījumu mērķis ir minēta vienīgi saistībā ar dūmgāzēm.
- 38 Šajā ziņā no šīm pašām tiesību normām izriet, ka – pretēji tam, ko apgalvo *INEOS*, – minētais mērķis ir izvirzīts saistībā ar bezmaksas emisijas kvotu sadali ne tikai attiecībā uz elektrību, kas tiek ražota no dūmgāzēm, bet arī vispārēji, attiecībā uz visiem produktiem un procesiem, kuri var radīt tiesības uz šādu sadali.
- 39 Tādējādi Tiesa jau ir konstatējusi, ka produktu līmeņatžīmēs tiek ņemta vērā efektīva enerģijas atgūšana no dūmgāzēm, kā arī emisijām saistībā ar šo gāzu izmantošanu un ka šajā nolūkā, lai noteiktu līmeņatžīmju vērtības produktiem, kuru ražošanā rodas dūmgāzes, lielā mērā ir ņemts vērā oglekļa saturs šajās dūmgāzēs (skat. spriedumus, 2016. gada 8. septembris, *Borealis* u.c., C-180/15, EU:C:2016:647, 48. punkts, kā arī 2016. gada 26. oktobris, *Yara Suomi* u.c., C-506/14, EU:C:2016:799, 40. punkts).

- 40 Turklāt ir jānorāda, ka gan 2011. gada 14. aprīļa un 29. jūnija dokumentā “Guidance Document n° 2 on the harmonized free allocation methodology for the EU-ETS post 2012 (Guidance on allocation methodologies)” (Pamatnostādnes Nr. 2 par saskaņotas bezmaksas sadales metodi Eiropas Savienībā pēc 2012. gada (sadales metodoloģijas vadlīnijas)), 22. lpp., gan 2011. gada 14. aprīļa un 6. septembra dokumentā “Guidance Document n° 8 on the harmonized free allocation methodology for the EU-ETS post 2012 – Waste gases and process emissions sub-installation” (Pamatnostādnes Nr. 8 par saskaņotas bezmaksas sadales metodi Eiropas Savienībā pēc 2012. gada – dūmgāzes un procesa emisijas apakšiekārtas), 4.–6. lpp., kas ir publicēti Komisijas tīmekļa vietnē, pēdējā minētajā ir aplūkotas vienīgi emisijas, kas rodas no nepilnīgi oksidēta oglekļa no dūmgāzēm.
- 41 Lai gan šie dokumenti nav juridiski saistoši, tomēr tie ietver papildu norādes, ar kurām var tikt izskaidrota Direktīvas 2003/87 un Lēmuma 2011/278 vispārējā sistēma (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 8. septembris, *Borealis* u.c., C-180/15, EU:C:2016:647, 105. un 112. punkts).
- 42 Ir jākonstatē, ka nevienā – nedz Direktīvas 2003/87, nedz Lēmuma 2011/278 – tiesību normā turpreti nav atsauces uz efektīvu enerģijas atgūšanu saistībā ar šķidro blakusproduktu, kas satur nepilnīgi oksidētu oglekli, izmantošanu.
- 43 Otrkārt, runājot par šajā tiesiskajā regulējumā izvirzītajiem mērķiem, ir jānorāda, ka Direktīvas 2003/87 10.a panta 1. punkta un Lēmuma 2011/278 mērķis iepriekš šī sprieduma 22.–24. punktā atgādināto mērķu īstenošanas kontekstā ir stimulēt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un uzlabot energoefektivitāti, izmantojot efektīvākās tehnoloģijas, kuras aptver tostarp pēc iespējas pilnīgāku dūmgāzu enerģijas atgūšanu, ja šādas iekārtas ir pieejamas un ja tās nerada stimulus palielināt emisijas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 8. septembris, *Borealis* u.c., C-180/15, EU:C:2016:647, 102. punkts, kā arī 2017. gada 26. jūlijs, *ArcelorMittal Atlantique et Lorraine*, C-80/16, EU:C:2017:588, 47. punkts).
- 44 Proti, Tiesa jau ir norādījusi, ka, ja dūmgāzes ir blakusprodukts, kas neizbēgami rodas koksa un tērauda ražošanā, gan no ekonomiskā, gan vides viedokļa šo gāzu reģenerācija ir daudz labvēlīgāka nekā to sadedzināšana tam paredzētās ierīcēs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *ArcelorMittal Atlantique et Lorraine*, C-80/16, EU:C:2017:588, 22. punkts).
- 45 Šāds pats apsvēruma ir ietverts arī Direktīvas 2009/29 preambulas 23. apsvērumā, kurā ir paredzēts ņemt vērā emisijas, kas saistītas ar viegli uzliesmojošu dūmgāzu izmantošanu, ja rūpnieciskajā procesā nav iespējams izvairīties no šādām emisijām.
- 46 Proti, kā izriet no Tiesai iesniegtajiem rakstveida apsvērumiem, rūpnieciskajā ražošanā radušās dūmgāzes nevar tikt uzglabātas, kā rezultātā, ja tās netiek sadedzinātas, tās brīvi izplūst atmosfērā un tātad noteikti izdala siltumnīcas efektu izraisošo gāzi, ko tās satur. Ir skaidrs, ka šo dūmgāzu sadedzināšana parasti nozīmē siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas samazināšanos.
- 47 Turpreti netiek apstrīdēts, ka šķidrie blakusprodukta savukārt nerada siltumnīcas efektu izraisošās gāzes vai arī attiecīgā gadījumā izraisa tās nelielos daudzumos. Kā norāda pati *INEOS*, siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas atmosfērā rada šo šķidro blakusproduktu sadedzināšana, nevis paši minētie blakusprodukta. Tomēr šīs emisijas var tikt novērstas, tostarp izmantojot šķirošanas un pārstrādes procedūras.
- 48 No tā izriet, ka – pretēji dūmgāzu sadedzināšanai – šķidro blakusproduktu sadedzināšana palielina siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas.
- 49 Šādos apstākļos Direktīvas 2003/87 un Lēmuma 2011/278 mērķiem pilnībā atbilstoši ir tas, ka tiek ņemtas vērā siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas, ko rada dūmgāzu, kas satur nepilnīgi oksidējušos oglekli, sadedzināšana, jo šīs emisijas ir nenovēršamas, un ka dūmgāzu sadedzināšana parasti izraisa šo emisiju samazināšanos, turpreti šiem mērķiem neatbilstu tas, ja tiktu ņemtas vērā

siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas, kas rodas, sadedzinot šķidros blakusproduktus, kas satur nepilnīgi oksidējušos oglekli, jo šāda ņemšana vērā izraisītu minēto emisiju palielināšanos, lai gan no tām ir jāizvairās.

- 50 Līdz ar to gan no Direktīvas 2003/87, gan Lēmuma 2011/278 vispārējās sistēmas izriet, ka to mērķi ir tādi, ka nepilnīgi oksidēta oglekļa, kuru satur šķidrie blakusprodukti, sadedzināšanas radītās emisijas nevar tikt ņemtas vērā saistībā ar procesa emisijām Lēmuma 2011/278 3. panta h) punkta iv) apakšpunkta izpratnē, lai atbilstoši šī lēmuma 10. pantam piešķirtu bezmaksas emisijas kvotas.
- 51 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Lēmuma 2011/278 3. panta h) punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, kurā no jēdziena “procesa emisiju apakšiekārta” šīs tiesību normas izpratnē ir izslēgtas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas no nepilnīgi oksidēta oglekļa šķidrā agregātstāvoklī sadedzināšanas.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 52 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

Komisijas Lēmuma 2011/278/ES (2011. gada 27. aprīlis), ar kuru visā Savienībā nosaka pagaidu noteikumus saskaņotai bezmaksas emisiju kvotu sadalei atbilstoši 10.a pantam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/87/EK, 3. panta h) punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, kurā no jēdziena “procesa emisiju apakšiekārta” šīs tiesību normas izpratnē ir izslēgtas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas no nepilnīgi oksidēta oglekļa šķidrā agregātstāvoklī sadedzināšanas.

[Paraksti]